

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE
TARTOZÓ SZÖVETKEZETEK HIVATALOS KOZLONYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai további intézkedésig tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lel,
rendes tagdíj évi 100 lel, kiszázdák és tiszt-
viselők részére 50 lel.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kladó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 150 lel. Negyed évre 40 lel
Fél évre 75 lel Egyes szám 3 lel

Az E. G. E. szakosztályai és géposztálya

A mezőgazdasági kultúra rögzös útjain a tudás és a munka az a két tényező, amelyek a gazdát előbbre viszik. Az E. G. E. a szakismertetek fejlesztésének és terjesztésének érdekében cselekedett, amikor az egyes kebelében az egyes termelési ágaknak megfelelően szakosztályokat létesített. E szakosztályok kebelében minden rendű és rangú termelő feltárhatja a haladás javára ismertetheti tapasztalatait, tanácsokat, véleményeket kérhet az új és jövedelmező termelési, tenyésztési ágak, irányok és módok bevezetése tekintetében. Minden szakosztály egy-egy otthon az egyes termelési ágak elméleti és gyakorlati kérdéseivel foglalkozó gazdák számára. Ezekben a szakosztályokban kell megvitatásra kerüljenek szakok szerint azok a közérdekű és országos jelentőségű szakkérdések amelyek alapkövét kell képezzék az állam helyes köz- és mezőgazdasági politikájának. Innen kell kiinduljanak és az egyleti igazgató választmányon keresztül a kormányzathoz jussanak azok az új eszmék és irányok, amelyek a haladás útjára terelik elmaradt mezőgazdasági életünket. Ezekből a szakosztályokból kell az egyes termelési ágakra sérelmes kormány és egyéb intézkedések módosítása érdekében teendő lépéseknek is kiindulniok.

Minden gazdának érdeke, hogy tanulási lehetőségeket és viszonyokat javítsuk. Ezt pedig csak egy erős, egészséges, hatalmas és egységes érdekképviseleti szerv útján érhetjük el. Ki kel építenünk ezért az E. G. E.-t minden irányban, hogy a gazdasági érdekeknek hatalmas erődjévé tehesük. Ezt szorgalmas, kitartó, tudatos munkánál és a munka eredményét fokozó tudással érhetjük el. Az új szakosztályok alkalmat és módot nyújtanak a tudás fejlesztésére, terjesztésére, a munka kifejtésére, Eddigi szerény munkálkodásunk és a gazdaközönség egy akaratu önzetlen támogatása lehetővé tették máris - bár egyelőre szerény keretekben - egy újabb gazdasági társadalmi intézmény létesítését. A „Hangya”, a hitelszövetkezetek, a Gazdák Biztosító Intézete R. T. mellé méltóképen sorakozik a Hann és Tsa műszaki és kereskedelmi r. t. mint az E. G. E. géposztálya, annak céljaiban és működésében kiegészítője az előbbenneknek. Ezek a mi intézményeink, amelyeket a tisztességes, becsületes munka és az egyesülés ereje alapozott meg és tett naggyá. Ezeket kell nekünk minden erőnk-

kel és igyekezetünkkel támogatnunk, mert ezáltal is a mezőgazdasági kultúra bástyáit védjük és erősítjük.

Az arankairtás fiz parancsolatja.

Tudva azt, hogy a gazdaközönség az arankairtás terén többé-kevésbé tájékozatlan, alábbiakban közöljük az aranka ellen való legcélszerűbb és legolcsóbb védekezés módjait.

1. Csak arankamentes vetőmagot vess.
Ha nem vagy biztos vetőmagod arankamentességében, küldj be fél kilót valamely magvizsgáló állomásnak, ahol ingyen vizsgálják meg.

Ha azt az értesítést kapod, hogy kis aranka van benne, a magot vetés előtt rostáld meg egy huszas (1.1 milliméter lyukbőségű) rostán, ha pedig nagy arankát találtál volna benne, rostáld meg egy tizennyolcas (1.2 milliméter lyukbőségű) rostán, a rostaaljat őrlted meg lisztfinomságúvá s etesd el korpával keverve, vagy ásd el jó mélyen, nehogy az aranka kikelheszen.

Ha talajod nem nagyon kötött, különint még néhány szem arankát tartalmazó vetőmag után is tiszta marad vetésed, ha magot két vagy három centiméter mélyen veted.

2. Sohase feledd, hogy a talajod is fertőzve lehet az aranka magjával.

3. Herésedet állandóan szemmel tartsd, ha foltot nem is látsz, vizsgálj, nincs-e a herénövények között elrejtőzve kuszó arankaszál.

4. Az arankát mihelyt észreveszed, irtsd ki alaposan, nehogy magot érleljen.

5. Az arankát irtsd ki a következő módon:
Először: a foltot kaszáld le a foltnál legalább egy lépéssel nagyobb területen; a lekaszált részeket gondosan gyűjtsd össze s szállítsd el a földedről ponyvába csomagolva, nehogy az elejtett aranka szálak herédet megfertőzzék.

Másodszor: a lekaszált folt helyét alaposabban kapáld fel, a növényi részeket temesd mélyen a föld alá, hogy elkorhadjanak.

6. Nehogy üres foltod maradjon, vedd be az irtás helyét lucernásban lucernamaggal, lóherésben tavaszkor biborheremaggal, őszkor lóheremaggal.

Az irtott foltot, különösen a szélét zentul is kísérel figyelemmel, nehogy az aranka újra felüsse fejét.

7. A tarlóhere arankamentesítésére fordítsd a legnagyobb gondot; ha nagyon arankás azonnal szántsd ki.

8. Maglóhere kaszáláskor minden kihagyott arankafoltért fizess kaszásoknak 1 leut s a folt kiirtásával ne késsél.

9. Heremagod cséplése előtt győződj

meg a cséplőgép tisztaságáról. Tisztátalan cséplőgéppel is lehet arakásítani a magot.

Cséplés után a here arankás hulladékait trágya dombra ne hord, hanem semmisítsd meg, nehogy a trágyával fertőzd meg a földedet.

10. Ha mag termelő vagy, különösen ügyelj a nagy arankára, mely a közönséges herefajtó arankánál sokkal veszedelmesebb, mert magja a here magból ki nem rostálható; ez ellen csakis a földön való irtással védekezhetsz. Ha ezt elmulasztod, heremagod kevesebbet fog érni. Ha pedig a nagy arankát nem ismered, küld be valamely magvizsgáló állomásnak, ahol díjtalanul határozzák meg.

SZÖVETKEZÉS.

A bánáti gazdaisztek gyűlése.

A bánáti gazdaisztek és hivatásos bérlők Temesváron a múlt vasárnap délelőtt a Lloyd Társulat tanácstermében gyűlést tartottak, amelyen jelen voltak az Erdélyi Gazdaisztek, Mezőgazdasági Alkalmazottak és Bérlők Szövetsége részéről Auffenberg Ágoston és Gád Elek a Szövetség alelnöke. A gyűlést Szobotka Imre diszelnök vezette. A tisztikar részéről jelen voltak Beniczky Imre elnök, Ferenczy Antal alelnök, Darvas Béla titkár és Heksch Frigyes jegyző.

Szobotka elnök ismertette a Szövetség célját, amely arra irányul, hogy az agrárreform által ekszisztenciájukat veszített gazdaisztek földhöz juttassa.

Gád Elek ismerteti az erdélyrészi Szövetség eddigi működésének eredményét. Bejelenti, hogy a szeptember hatodikán Marosvásárhelyen tartott gyűlésen elhatározták, hogyha Temes- és Szatmármegye is csatlakozik a Szövetséghez, akkor egy hattagu gazdaiszti küldöttség megy Bucurestbe és a király és miniszterelnök előtt ismertetni fogja a gazdaiszteknek lapunkban már ismerteit kívánságait. Bejelentette egyben, hogy a szeptember 26-án Marosvásárhelyt megtartott gazdanagygyűlés is egyhangulag magáévá tette Wagner János felszólalása alapján a gazdaisztek szeptember 6-iki gyűlésének határozatait.

Auffenberg Ágoston kifejti, hogy a gazdasági társadalomnak szüksége van egy közvetítő szerve, amely mezőgazdasági terményeit előnyösen értékesíti és mezőgazdasági szükségleti cikkeket a gazdálkodók számára jutányosan szerez be. A szeptember 6-iki gyűlés e célból megalakította az Erdélyi Mezőgazdák Részvénytársaságát, amelyet, hogyha a bánáti mezőgazdák is részt vennének benne, Erdélyi és Bánáti Mezőgazdák Részvénytársaságává alakítanak át

Gazdák Biztosító Szövetkezet.

Elfogad tűz, jég élet, belérés és lopás, baleset, szavatossági, kiházasítási stb. biztosításokat. Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatót nyújtanak a vezérképviselet és egyesületünk titkári hivatala.

Fiókgazgatóság Románia részére Aradon.

Vezérképviselet: Aradon, Kolozsváron, Brassóban, Temesváron Nagyváradon és M. vásárhelyen.

és amely ebben az esetben Temesváron is központot létesítene.

A Szövetség elvileg elfogadta a részvénytársasághoz való csatlakozást.

Biztosítás.

Tudnivalók a biztosításokról

Mint ismeretes, kormányrendelet értelmében az oszták és magyar biztosító intézetek működésüket csak 1921. október 27-ig folytatják. Ezentúl új biztosítást nem köthetnek sőt meglévő és több évre lekötött üzleteiket is, csak a legközelebbi évfordulóig tarthatják érvényben.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete az adott helyzettel számolva és a gazdaközönség érdekeit szem előtt tartva, a gazdaközönség áldozatkészségéből a Gazdák Biztosító Intézet r. t. címen Romániában önálló biztosító intézetet létesített; arra 3655—921 számú minisztertanácsi határozattal működési engedélyt nyert.

Az új intézet átveszi a G. B. Sz. üzlet-állományát, úgy hogy a gazdáknak G. B. Sz.-nél kötött biztosításai továbbra is változatlanul érvényben maradnak.

Az ujonnan alakult intézetnek a kiterjedt erős szervezettel átvéve, a kezdet nehézségeivel nem kell küzdenie. Kedvező viszontbiztosítási szerződése folytán pedig abban a helyzetben van, hogy mindennemű rizikót bármily magas összegig vállalhat.

Kártellen és egyezményeken kívül állván minden ágazatban bármily intézetnél több évre elhelyezett biztosítást olcsóbb díj és előnyösebb feltételek mellett átvehet és az átvételért anyagi felelősséget is vállal.

Különösen azon gazdatársaink figyelmét hívjuk fel, ezen körülményekre, akiknek biztosításuk ezidőszere nemet, magyar vagy osztrák székhellyel bíró biztosító intézetnél van elhelyezve, mert ezeknek biztosítása a kormányrendelet értelmében megszűntnek tekintendő, vagyis tekintet nélkül arra, hogy ezen intézeteknél biztosítása több évre kötött, azt a végleges lejárattal a legközelebbi évfordulótól a kezdve bármely belföldi intézethez átteheti. Mindezek tekintetében bizalommal fordulhat részletes felvilágosításért minden gazda a G. B. I. R. T. aradi, brassó, kolozsvári, marosvásárhelyi, nagyvárad, temesvári, dévai, nagyenyedi vezérképviseletéhez akár személyesen, akár levélben, sőt az intézet kívánatra a biztosítás felvételére saját költségén tisztviselőjét is kiküldi.

Itt van az ideje, és a legkedvezőbb alkalom arra, hogy a gazdák biztosításaikkal nagy tömegekben vnnuljanak be az általunk gazdák által alapított, közismert, szolid alapokon és alturisztikus szellemben működő biztosító intézetbe biztosításaikkal. Anyagi hátrány nélkül jöhet át minden gazda a G. B. I. R. T.-hez. Az átlépés, tekintve, hogy G. B. I. R. T. kartellen kívül áll s díjtételei alacsonyabbak a kartellen levő intézeteknél, anyagi előnyöket is biztosít a gazdák számára. De ha nem biztosítana, még akkor is csak itten volna szabad elhelyezni minden biztosításunkat, mert ha magunk nem erősítjük a mi intézményeinket, nem várhatjuk azt a nagy bankoktól amelyek csak a kenyérünket és zsirunkat akarják, de megerősödésünk kevesebb profitot biztosítana számukra.

Törvények, rendeletek.

A új vízjogi törvény.

A közmunkügyi miniszterium most tette közzé az új vízjogi törvényt, amelyet a Monitorul Oficial 79. száma közölt.

A törvény főbb intézkedései a következők: Az I. fejezet az általános intézkedéseket tartalmazza; kimondja, hogy a Románia területén levő összes vizek közjavak és az állam ellenőrzése alatt állanak. A jelen törvény tartalmazza a vizek felhasználására vonatkozó szabályokat.

A víz erőművi felhasználása vagy valamely ily berendezés módosítása csupán engedély alapján történhetik. Kivételt csupán a tulajdonos területén természetes módon összegyűlt vizek, vízesések stb. felhasználása képez; ugyancsak másnemű vizek is élelmezés, mosás stb. vagy más háztartás körébe vágó célra. A törvény nem terjed ki az ásvány- és gyógyvizekre. A törvény körébe a következő munkálatok tartoznak: a) Folyóvizek, patakok stb. szabályozása, a meder rendezése és megszüntetése hajózás, tutajozás stb. végett; b) a földek védelme árvíz ellen; c) mocsarak, ingoványok stb. lecsapolása; d) vízgyűjtés és rezerválás ivóvíz végett, vagy más egészségügyi, pári, földművelésügyi vagy kereskedelmi célra; e) vízesések kihasználása gazdasági célra; f) és g) vizek természetes folyásának megőrzése káros alterációk ellenében.

A II. fejezet a vizek felhasználásáról szól. Egyes általános intézkedéseken kívül főként a tutajozás és hajózásra nézve intézkedik. A tutajozás és hajózás a hajózható vizeken teljesen szabad, vagy csupán a rendőri szabályok által van korlátozva.

A III. fejezet az állam, a telektulajdonosok és az engedélyezett munkálatok vállalkozói közötti jogviszonyokat szabályozza. Ezek kapcsán főként a kisajátítás kérdése bír fontossággal.

Közhasznunak minősített munkálatok fogantatása végett a telkek, vagy más létező kiaknázási művek kisajátíthatók.

Azt, hogy mi tekinthető „közhasznunak,” az alkotmány 19. cikkének III. bekezdése érdekében a közmunkügyi miniszterium mondja ki.

A IV. fejezet ezekről a munkálatokról szól, melyeket az állam vagy maga, vagy társulás útján végez. Az V. fejezet a tanulmányi engedélyeket, valamint a vizkiaknázási üzemek gyakorlását szabályozza. A VI. fejezet a tulajdonosok között létrejövő visszabályozási szindikátusokkal foglalkozik. Ilyenek létrejöhetnek: a) a vízfolyás szabályozása végett, b) a partok védelme, c) a területnek árvíz elleni stb. védelme végett, d) mocsárlecsapolás végett, e) öntözés stb. végett való felhasználására. E visszabályozási szindikátusok jogi személyek, melyek megalakulására, valamint működésükre vonatkozólag a törvény részletes intézkedéseket tartalmaz. A VII. fejezet a vizek védelméről foglalkozik (bepiszkitás, fertőzés stb. ellenében. Végül a VIII. fejezet a büntető szankciókat tartalmazza.

Ezekhez járul még a törvény IX. fejezete, mely az átmeneti intézkedések kapcsán kimondja öbök közt, hogy az Erdélyben, Bánátban és Bukovinában érvényben volt eddigi törvények

alapján engedélyek (kiaknázás, vízüzem stb.) a törvény életbelépésétől számított 90 évig érvényesek. Ugyanez áll Románia egész területén a többi engedélyekre nézve is.

Ezen üzemek tulajdonosai a törvény kihirdetésétől számított két éven belül kötelesek az illető megye vagy város vezetőjénél kérvényt benyújtani, melyhez mellékelni kell a kérdéses üzem leírását és tervrajzát. Ugyancsak ez engedély korábbi létezését igazoló összes iratokat, igazolni azt is, hogy a szóbanforgó üzem más érdekeket nem károsít.

A takarmány maximális árának felemelése és rekvirálása. A monitorul Oficial 137. száma közli a 3127. számú minisztertanácsi naplót, mely a belügyminiszter f. hó 2-án kelt javaslatá alapján a következő maximális árakat írja elő a takarmányra vonatkozólag, amely árak további intézkedésig érvényben lesznek:

Széna (természetes) } kgr.-ja 1.10 L.
Lucerna
Lóhere

Kölesszalma kgrja 1 Lei, buzaszalma kgr-ja 0.35 Lei, árpa-zabszalma kgr-ja 0.60 Lei, borsóbab és lencse-szalma 0.35 Lei, kukoricaszár kötegenként 3.45 Lei.

Ezek a díjak a vásárokon vagy a piacokon fizetendők, magánál a termelőnél 40% al alacsonyabb mint a maximális ár.

Falvakra nézve a megyei prefektusok, városokra nézve a polgármesterek rendeletileg állapíthatják meg a helyi árakat, mely arányban kell hogy legyen a takarmány mennyiséggel és a termelési költségekkel.

Az idevágó rendeleteket a jelen minisztertanácsi naplónak a Monitorul Oficialban való közzététele után legkésőbb 10 napon belül kell elkészíteni (vagyis október 1-ig).

Addig is mindennemű takarmányeladás a fent említett maximális árak alá esik.

A szóbanforgó rendeletek által megállapított maximális árak nem lehetnek magasabbak a fenti általános maximális áraknál.

Az ezen napló rendelkezése értelmében megállapított árak alkalmazást nyernek az exportrendelet (1921. aug. 15-iki minisztertanácsi napló) által előírt kontingentálás alá eső takarmányok kivételére is.

Ha a belfogyasztási szükségletek, melyeket a hadsereg, a polgári hatóságok és a lakosság igényelnek, nem fedezhető a maximális áron történő vásárlásokkal, az illető hatóságok értesíteni fogják a belügyminiszteriumot, mely intézkedni fog a rekvirálás engedélyezéséről.

A rekvirálási ár azonos a helyi maximális árral.

Aki a megállapított maximális árnál nagyobb árt követelnek, vagy drágábban adnak el, árdragítóknak minősítetnek és az 1919. július 10-én kelt 2969. sz. törv. rendelet értelmében büntetendők.

A kihágások megállapítása az említett törvényrendelet által felsorolt hatóságok útján történik és ugyanezen jogforrás állapítja meg a büntető eljárás szabályait is e kihágások tekintetében.

A minisztertanácsi napló az összes említett értelmű eddigi rendelkezéseket hatályon kívül helyezi és a Monitorul Oficialban való közzététele napjától kezdve lép életbe; a belügyminiszter hajlja végre.

— Csak szállítási engedély alapján szállít a vasút gabonát. A gabonának vármegyén kívül történő szállítását tudvalevőleg a kolozsvári megyei bizottság betiltotta. Ezzel kapcsolatosan a kolozsvári kerületi vasutigazgatóság elrendelte, hogy a szállítási engedély bemutatása nélkül ne vegyenek fel az állomások más vármegyébe irányított gabonaszállományokat.

Megjelent az új kivételi rendelet. A hivatalos lap közli a módosított kivételi rende-

letetet. Az új rendelet lényegében teljesen megegyezik a régi rendelettel. Ujabbán mindössze a gyapjun és sajtárun kívül a lovak kiszállítása is tilalom alá esik.

Levélszokrény.

Igen Tisztelt Kiszervező Ur!

Ne haragudjanak meg, hogy esméig bézergetek ablakokon ezen pár sorajimmal, mejek kévánom, hogy friss és jó egészségbe találják minyájokot. De ugy láccik igen járnak az üllü madarak, amióta nem ajesztteggessük ökö, pedig hát jó lessz vigyázni s hessegetni ökö, met biza kárt tehetnek még akkor is, ha a zerősebbek szembekacagnak véllök. Mán megint a zurakot sziggyák, jaj, hogy is nem unnyák örökkéig ezen rágódni, hát nincs más mondanivalójok, amiből az földmies nép egyegy kicsit tanólhata is samit örömmel olvasna minden gazdaember? De mán nem is csak egy, met a másik mán aszt mongya, hogy nem vagyunk egyedül, de én mán aszt mondom, hogy biza nem is tudna még egy károgó társat kapni. Met nehogy aszt higgyék az ijen igehirdetők, hogy az ojan beszédekkel magok körül lássák az földmies népet, met biza még a hejet is elkertüli. Osztán csak most jut eszékbe, hogy az régi világba az vármegye uraji egyebet se csináltak csak kártyáztak sa szegény embert órák hosszájig áncsorogtatták, ha a baja jezzok vitte, s megintlen, hogy örökkéig csak azon törték az fejöket, hogy az szegény ember verejtékiből hogy élhessenek henye életet. Nohát, eszt azok az ujj urak sem hiszik, akik írják csak, de nem mongyák, met az ijen mazlagolást ugy sem hiszi nekik senki. Met én jól tudom, hogy mehetett az szegény ember az kérésivel, met bizony nem kergették ki, hanem fájinul meghallgatták s segíték is réla, ha lehetett. Az is igaz, hogy egy-egy fecseperedett szóga, vaj írnek reja kijátott az emberre, de hát csak nem ezek azok a verejtéket evő urak! Osztán, hogy az urak könnyebben élnek, mint az földmies nép, az meglehet, de biza nem tudom, hogy mejik földmies ember cserélné el a hejzetit az urakéval, met tudom, hogy azoknak az élete még sokszerte bajossabb abból az havi fizetésből. Vaj irigyelni kell aszt a sokszor hitelbe vett porcolányadrágot? Osztán, ha ojan erőssen fáj az régi bánásmód, hát métt nem állottak elé akkor ezek az ujj igés urak, hogy jövittollák vóna meg az hejzetit, met eszt mán megköszöntük vóna. Mán mégis csak szomorú dolog, hogy ojan trektálásokkal az földmies népet étetni, ami csak betegséget csinál, met még az bele is koncsorog tölle s a lelkibe pedig csak gyűllőtséget terem! S osztán hát aszt szeretném csak tudni, hogy métt, no métt? met a macska sem nyávog, ha nem ehzett meg! Hát csak aszt mondom, hogy az varjak ne kárrogjanak az szép nagy jegenyefa tetejibe, met elvadicsák az más madarakot s igen hamar kiszárad az jegenyefa. Ne csináják üdöllen üdökig az gyűllőtséget az földmies nép közt, met ennél mégis csak szebb, ha az emberek egymást megértik s meg is becsülik. Met nem az az igazi orvos, aki az sebet örökkéig piszkájja, hanem aki meggyógyolccsa. A földmies népnek is vagyón elég sebe, ezeket kell gyógyítgatni amíg sakitől csak lehet. A pásztor pediglen, ha mán erővel pásztor akar lenni,

hát ne verje széjjel az nyáját, hanem ügyekezék, hogy az egygütt legyen.

Küküllömartyán, 1921. október hó 9-én,
az igen tisztelt Kiszervező Urnak
illedelmes tisztelettel:

Zsigmond Dani, felszegi.

Egyleti élet.

Az E. G. E. igazgatóválasztmányi ülése.

F. hó 14-én népes ülést tartott az igazgatóválasztmány, br. Jósika Gábor elnökle alatt. Az ülésen elsősorban az

egyesületi géposztály ügye

került megvitatásra, amelynek rendén az igazgatóválasztmány elhatározta, hogy Hann és Tsa műszaki és keresk. r. t. tőkéjének felemelésével — a gazdaközönség szükségleti cikkeinek a közvetítő kereskedelem kizárásával történő beszerezhetése érdekében — géposztályt létesít. A r. t. alaptőkéjének 500.000 ról 1.000.000 L-re való emelésében 350.000 L-el határozta részt venni. Ugyanezen összeg erejéig vállal érdekeltiséget az Erd. Szász Gazd. Egylet és 300.000 L-el Hann és Tsa. A r. t. igazgatóságába az egylet képviselőjében küldötte dr. gr. Bethlen György, Szász István alelnököket és Török Bálint titkár, a felügyelő bizottságba Pusztay Kálmán delegáltot a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank cégjegyzője. A gép osztályt vetőmag osztállyal is kibővíteni szándékszik az igazgatóválasztmány, amint lehetővé válik, esetleg még a tél folyamán.

A marosvásárhelyi gazda gyűlésről szóló titkári jelentés kapcsán tudomásul vette az igazgatóválasztmány az ott elfogadott határozatokat (amelyeket lapunkban részletesen is ismertettünk) és az elnökségnek ama intézkedéseit, amelyek szerint e határozatok a miniszterelnök úrnak, a szakminiszteriumoknak, valamint azok kolozsvári vezérigazgatóságainak és a Magyar Szövetségnek megküldettek. Köszönetet szavazott az igazgatóválasztmány a Marosvármegyei Földműves-szövetségnek a nagygyűlés rendezésében való közreműködésért, ugyszintén az előadóknak előadásukért.

Borkezelési és értékesítési üzem létesítése.

Titkár bejelentette, hogy az elnökség tervbe vette egy borkezelési és értékesítési üzem létesítését Erdély valamely központi fekvésű helyén. A bor értékesítési viszonyok u. i. az utobbi években jelentékenyen megváltoztak. Szüret alkalmával a kötések száma egyre csökken és így a gazdák boraiknak elpincéztetése céljából nagy befektetéseket kénytelenek eszközölni, amelyekre egyre kevesebb modjuk van. Pince és megfelelő kezelők hiányában pedig kénytelenek mint mustot értékesíteni termésüket. Kivánatosnak látszik ezért egy olyan szervről való gondoskodás, amely a termést megveszi, szükség szerint kezelésre átveszi és az E. G. E. felügyelete alatt kezeli és értékesíti. Az értékesítés export útján történne egyrészt jobb árak elérhetése, másrészt a belvárosi piac keresletének emelése céljából. Az igazgatóválasztmány az ügyet megfelelő előkészítés és véleményes jelentés tétel céljából átvette az ujjonnan alakult Szőlészeti Borászati és Gyümölcsészeti szakosztályához.

A Gazdák Biztosító Intézet R. T.

A titkári jelentés rendén örömmel vette tudomásra az igazgatóválasztmány a Gazdák Biztosító Szövetkezetének 4.000.000 Lei alaptőkével önálló biztosító intézettel történt átalakulását és a cégbejegyzés megtörténtéről szóló bejelentést. Igazgatóválasztmány az új intézetet erkölcsi támogatásában részesíteni határozta. Az új intézet igazgatóságába az egylet képviselőjébe Szász István alelnök választott be. Az egyesület tagjai közül az igazgatósági tagok sorába szerepelnek: dr. Gazda Kálmán (Nagyenyed), Vásárhelyi József (Arad), Kintzig János (Arad), Hirsch Ödön (Kolozsvár) és Samarjai Leölkes Béla vezérigazgató (Arad); a felügyelő bizottságba dr. Gyárfás Elemér (Dicsőszentmárton), Török Bálint (Kolozsvár) és Alföldy Pál (Arad). Az intézet székhelye ideiglenesen Arad. Amint a viszonyok lehetővé teszik Kolozsvárra költözik. Az intézet már meg is kezdte működését és az egyleti tagok biztosításait kedvezményes áron kötvényesíti.

Szakosztályok.

Még a május hó 18-iki igazgatóválasztmányi ülés elhatározta, hogy az egyesületi működés intenzívebbé tétele érdekében az egyes termelési ágaknak megfelelően szakosztályokat létesít. E határozatoknak megfelelő értelemben az elnökség előkészítette az egyes szakosztályok ügyrendjét, amelyet a szakosztályok alakuló ülésükön letárgyaltak és elfogadásra az igazgatóválasztmány elé terjesztették. Az igazgatóválasztmány azokat jóváhagyva, elfogadta és a szakosztályoknak kiadni határozta. Az uionnan létesített szakosztályokkal a következő működő szakosztályai vannak az egyletnek; Állattenyésztési és Forgalmi; Állattenyésztési és Kiállítási (felozlásának lehetővé válása után beolvasd az előbbibe); Növénytermelési és Értékesítési; Szőlészeti, Borászati és Gyümölcsészeti; Lótenyésztési; Irodalmi és Könyvkiadóvállalati Szakosztály és Géposztály. A szakosztályok ügyrendjét lapunkban térszúke miatt csak rendre ismertethetjük.

Tudomásul

vette az igazgatóválasztmány az Elnökségnek a rekvirálások ügyében a belvárosi államtitkár előtt küldöttségileg kifejezett tiltakozását; az Udvarhelyvármegyei Földműves Szövetség felkérésére a hadikárok megtérítése és a pót pénzbeváltás ügyében történt közbenjárását, az Udvarhelymegyei földművesek küldöttségél a pénzügyi reszornál a sóskutak betömése ellen kifejezett tiltakozását, a földreform törvénynek magyar nyelven való kiadását, jóváhagyta a törvény kiadásával felmerült költségekről szóló elszámolást. Tudomásul vette a kivitel és behozatali vámok módosítása és azok megállapításánál az érdekpévesítési szervek véleményeinek meghallgatása tárgyában, valamint az állati bőrök nyuzása tárgyában az illetékes miniszteriumokhoz küldött feliratokat. Tudomásul szolgált továbbá Elnökségnek a Marasestii műtrágyagyárral kötött egyezsége, a szervezkedés érdekében a legutobbi igazgatóválasztmányi ülés óta tett töbrendbeli elnöki intézkedés sib. A képviselőtetésekről szóló jelentések tudomásul vétele után töb kisebb helyi ügyet intézett el az igazgatóválasztmány.

A földreform törvény végrehajtása rendén eddig tapasztalt számos visszaélés miatt br. Jósika Samu indítványára az igazgatóválasztmány elhatározta, hogy az erdélyi köruton levő

Garofild földművelésügyi minisztert küldöttségileg felkeresi Kolozsváron való tartzkodása alkalmával és felkéri, hogy a földreform törvény végrehajtási utasításában gondoskodjék a kisajátítást szenvedők jogainak védelméről és a földreform rendén alkalmatlannak bizonyult és a törvény, valamint a végrehajtási utasítás intencióit figyelmen kívül hagyó és nem tisztelő alkalmazottakat más megfelelő, hozzá értő szakemberekkel cserélje ki.

Tagmozgalom.

Az igazgató választmány a legutolsó ülés óta jelentkezett 7 alapító és 63 rendes tagot az egyesületi tagok sorába felvette. Ezután az ülés véget ért.

Vegyes közlemények.

Az erdélyi bortermelés ellen. Mint értesülünk az okiráltságbeli szőlősgazdák memorandumot intéztek a földművelésügyi miniszterhez, amelyben többek között követelik, hogy tiltsa meg a kormány az erdélyi boroknak az okiráltságba való bevitelét, mert ez a borokkal való spekulációt elősegíti. A miniszter nem adott választ e kívánságra, amely érthetetlen, amennyiben egy állam nem emelhet vámsorompót a belföldi közigazgatási területek között. Ugyan volt már erre precedens, amikor a marhák ki és bevitelére volt korlátok közé szorítva. Erdély tisztán kezelt, világhírű boraira nem ok nélkül féltékenyek a regátbeliek. Minőség tekintetében felette állanak az okiráltságbeli boroknak, az árak tekintetében pedig alatta. Ne feledjük el, hogy az erdélyi borok a belföldi piacra vannak szorítva, amiből a termelőkre jelentékeny károk háramlanak. Inkább igyekeznek a regátbeli gazdák is a kiviteli lehetőségek útját egyengetni mintsem az erdélyi borok kiszorításán fáradozzanak. A nyugat felé alacsony kiviteli vámokkal kauciómentesen, megbízható vasuti közlekedés mellett kellő számú waggon rendelkezésre bocsátásával a kivitel lehetővé tennék, valószínűleg egy kanál bort sem küldenének az erdélyi termelők az okiráltságbeli piacokra. Nem érte elég csapás az erdélyi szőlős gazdákat, nem voltak elég magasak a napszámberék, anyagárak, kevés volt a termelői, fogyasztói, forgalmi, jövedelem, föld stb. adó, még hiányzik a belföldi piacról való leszorítás is ahoz, hogy a szőlős gazdák rájöjjenek arra, hogy tömörültnök kell az E. G. E.-ben, hogy annak Szőlészeti, Borászati és Gyümölcsészeti szakosztályaiban sérelmeik orvoslása érdekében szükséges teendőket megbeszéljék és a cselekvés terére lépjenek.

Magyarország rendezte az állatforgalmat. A magyar királyi földművelésügyi miniszter újra szabályozta az állatok forgalmát. Eszerint az elszakadt területekről a következő módon történik az állatbehozatal. Az állatok *vasuti behozatal esetén* a bélépő állomáson a megbízott magyar királyi állatorvos megvizsgálja és erről okmányt állít ki. Ennek alapján a rendelési helyen kiállítják a marhaleveleket. *Ha a behozatal lábön hajtván történik meg* a határvédő közegek értesítik csak az állatorvost. A vizsgálat megtörténtéig az állatok elkülönítve tartandók. Ha azután az orvos egészségesnek találja az állatokat, erről igazolványt állít ki, melyben az állatok száma és neme pontosan leirandó. Ennek alapján a legközelebbi község kiállíthatja a marhaleveleket. Az ellenőrző vizsgálaton így egészségeseknek talált állatok a legközelebbi állomásról a fentebbi igazolványok alapján a budapesti vágómarha vásárra és zárt sertésvásárra szállíthatók. Itt azonban szintén szarmazásuk szerint osztályozva teljesen elkülönítve helyezik el őket. Ha az állatokat a szállítók, vagy a vevők nem levágásra szánták, vagy más célból tovább akarja tartani, erre külön engedélyt kell kieszközöljenek. A határ-

széli vizsgálatot teljesítő orvos a behozatalról minden egyes esetben jelentést tesz miniszteriumnak.

A kolozsvári gazdasági akadémia tanáral megjelentek Garofild földművelésügyi miniszternél, hogy tiltakozzanak azon intézkedés ellen, amellyel pályázatot irt ki az akadémia általuk betöltött tanszékeire. A tanárok előadták, hogy ők tanszékeiket a kormányzótanács kinevezése alapján foglalták el és a kinevezést királyi dekretum erősítette meg, tehát az ma is érvényes. Garofild kijelentette, hogy miszerint a kinevezések annakidején pályázat mellőzésével történtek és ez a törvénnyel ellenkezik, a kinevezéseket nem tarthatja törvényesnek, ennek folytán tett intézkedését fenntartja, a pályázatot megtartja és a törvény által előírt bizottságokat e célból már ki is nevezte.

A Szilágyságban a szüret hivatalosan e hó 16-án kezdődik, a termelők nagy része azonban 23-ika előtt nem kezd hozzá.

Iskolák növendékek nélkül. A kolozsvári Gazeta Ardealului közlése szerint, Petrini Emil, a földművelésügyi reszort vezérigazgatójának jelentése beszámol arról, hogy a földművelésügyi előkészítő iskolák megszervezésére tett munkálatok nem végződtek a várt eredménnyel, amennyiben majdnem az összes iskolában hiányoztak a növendékek. Ennek dacára sem intézkedik a kormány, hogy a tanulni vágyó magyar földművesek számára nyissák meg a magyarnyelvű földmives iskolák kapuit.

Állatorvosi tanfolyam nyílt meg e hó 1-én Bukaresiben az állatorvosok továbbképzése céljából.

A szelidgesztenye szedése jó eredménnyel befejeződött Nagybánya vidékén. A termés iránt élénk érdeklődés nyilvánul a kereskedők körében. Ára vékánként (a dióval egyenlő) 70 leu.

A bankcukor keserű, mert drága. Jól jegyezzük meg, nem azért drága mert nincs, hanem azért mert a bankok spekulálnak vele. Ha a gazda egy évi keserves munkájának gyümölcsét a piacra viszi és a buzáért, burgonyáért, veteményért vagy hagymáért munkájával arányban álló árat kér, mindjárt árdrágító, beviszik a policiára, terményét elkobozzák, őt megbüntetik, de a nagybankoknak semmi bánatódásuk nincsen ha waggonként máról holnapra 50—80.000 leit nyernek a cukron. A fel-emelt áru cukor keserű, abból kevesebb fogy. Ezt a méhészek nem is használhatják az idej rossz mézelő esztendőben méheik etetésére, ezért az Erdélyi Méhész Egylet gondoskodott olcsó cukorról a méhészek számára, amelynek ára kb. 14 lei körül fog váltakozni és a méhészek erre bejelenthetik igényüket az E. M. E. titkári hivatalánál Kolozsvárt, Atilla u. 10.

A bányatulajdonosok kongresszusra gyűlnek össze nov. 1-én Bukaresiben a szállítási, üzemfelszerelési stb. kérdések megvitatása céljából.

Bika és tehén törzskönyvi, próbafejési és ellési jegyzék űrlapok kaphatók az E. G. E. titkári hivatalában elsőminőségű papíron mérsékelt árk mellett.

Ragadós állati betegségek. Szeptember havában Udvarhelyvármegye területén rüh 4, száj és körömfájás 27, sertéspetis 14, juhhimlő 3, veszettség 3, bivalyvesz 1, lépfene 2, sertésorbánc és sercegő üszök 1 községben fordult elő. A száj és körömfájás újabbán több helyen fellépett Erdélyszerte. Különösen terjed Maros tordavármegyében.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. S. Borossebes. A jelzett kiállításról nem kaptunk ezidélgi tudósítást Tudomásunk szerint más központja nincs a kérdezett egyesületnek. A marosvásárhelyi kiállításról katalogus nem készült. A résztvevők neveit készséggel közli a Marostordavármegyei Földmives Szövetség. A naptárt előjegyztük.

J. S. Öszentanna. Gardák Rtztosttó Intézete R. T. kolozsvári vezérképviseletébe. Levelét át is tetülk oda.

HIRDETESEK.

AZ ERDÉLYI GAZDA ZSEBNAPTÁRA

gyönyörű kiállításban, nagy terjedelemben, értékes és változatos tartalommal jelenik meg

az 1922 évre.

A szokásos naptár, csillagászat, névmutató stb. részekén kívül a gazdák nélkülözhetetlen tudnivalóinak egész tárháza lesz az Erdélyi Gazda Zsebnaptára, mely a következő részekre oszlik fel: 1. A földművelésügyi miniszterium ügybeosztása. 2. A gazdátársadalmi egyesületek jegyzéke. 3. Szövetkezeti intézményeink ismertetése. 4. Növénytermelés gazdag tartalommal. 5. Állattenyésztés. 6. Takarmányozás. 7. Tejgazdaság. 8. Szőlészet, borászat. 9. Méhtenyésztés. 10. Mezőgazdasági számtartás kis-, közép- és nagybirtokosok számára. 11. Mezőgazdasági gépészet. 12. Gazdasági mértan, területközméter stb. kiszámítás. 13. Gyógynövény termelés. 14. Kertészet. 15. Földbirtok politika. 16. Az erdélyi vásárok időszereit jelgyzéke. 17. Hasznos tudnivalók stb. stb.

A naptár, mely hivatalos lesz a „Köztelek” zsebnaptárát is pótolni, nélkülözhetetlen kézi könyve lesz gazdaközönségünknek. Ezért mint gazdasági szak-könyv és vezértonal, ott kell legyen minden falu minden szövetkezetének és magyar gazdacsaládjának asztalán egész esztendőben.

A naptárra előjegyzéseket elfogad az Erdélyi Gazda kiadóhivatala.

Az Erdélyi Gazda Zsebnaptára

a legjobb és legcélszerűbb hirdetési organum. Aki cégét, gyártmányát, termelvényét ismertté akarja tenni, az hirdessen az Erdélyi Gazda Zsebnaptárában. A hirdetési árak a lehető legjutányosabbak. 3338

Megjelent

Erdély, Bánát, Körös és Máramaros vidéki

földreform törvény

magyar nyelven

az

Erdélyi Gazdasági Egylet kiadásában.

Ára 10 lei.

Az E. G. E. kiadásában megjelent gazdasági és jogi szempontból felülvizsgált szöveg egyedüli hiteles magyar nyelvű fordítása e törvénynek és mint ilyen, minden gazda számára nélkülözhetetlen.

3344.

Elsőrendű Lenolajkencét, repceolajat továbbégekőzrt, szekérkenőcsőt, legjutányosabban szállít

Hann és Társa

Gép- és Műszaki Kereskedelmi r.-t.

az ARADI OLAJIPAR R.-T. vezérképviselete és bizományi raktára

Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Mária (v. Deák-F.u.) II.

3334

Rigol ekét keresünk

két gépes Fowler rendszerhez bérbe.

Cim MUDRA ALAJOS M., Vásárhely.

3351